

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 11.11.1971, sp. zn. Tzv 27/71, ECLI:CZ:NS:1971:TZV.27.1971.1

Číslo: 13/1972

Právní věta: Hrubým porušením předpisů o bezpečnosti dopravy ve smyslu § 224 odst. 3 tr. zák. je i řízení motocyklu, o němž pachatel ví, že je technicky nedostatečně vybaven, zejména že má slabá světla a neúčinné brzdy, je-li pachatel v době řízení pod silným vlivem alkoholu a jede rychlostí, která je nepřiměřená viditelnosti a technickému stavu motocyklu. Podmínkou trestní odpovědnosti podle § 224 odst. 3 tr. zák. je však nejen to, aby pachatel hrubým porušením předpisů o bezpečnosti dopravy způsobil smrt nebo těžkou újmu na zdraví více osobám, ale současně, aby okolnosti, za kterých se tak stalo, podstatně zvyšovaly stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost ve smyslu § 88 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 11.11.1971

Spisová značka: Tzv 27/71

Číslo rozhodnutí: 13

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava, Pravidla silničního provozu, Ublížení na zdraví

Předpisy: 140/1961 Sb. § 3 odst. 4

§ 12

§ 224 odst. 2

§ 224 odst. 3 42/1966 Sb. § 46 odst. 3

§ 3

§ 42 odst. 1

§ 88

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 13/1972 sb. rozh.

Hrubým porušením předpisů o bezpečnosti dopravy ve smyslu § 224 odst. 3 tr. zák. je i řízení motocyklu, o němž pachatel ví, že je technicky nedostatečně vybaven, zejména že má slabá světla a neúčinné brzdy, je-li pachatel v době řízení pod silným vlivem alkoholu a jede rychlostí, která je nepřiměřená viditelnosti a technickému stavu motocyklu.

Podmínkou trestní odpovědnosti podle § 224 odst. 3 tr. zák. je však nejen to, aby pachatel hrubým

porušením předpisů o bezpečnosti dopravy způsobil smrt nebo těžkou újmu na zdraví více osobám, ale současně, aby okolnosti, za kterých se tak stalo, podstatně zvyšovaly stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost ve smyslu § 88 tr. zák.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 11. 11. 1971 sp. zn. [Tzv 27/71](#)).

Rozsudkem vojenského obvodového soudu ze dne 22. 2. 1971 sp. zn. T 83/70 byl svob. v zál. J. M. uznán vinným trestným činem opilství podle § 201 tr. zák. v souběhu s trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, odst. 2 tr. zák. za to, že 5. 9. 1969 asi v 19.15 hod., poté co požil alkoholické nápoje, řídil svůj motocykl SPZ BB 42-68 z Banské Bystrice do Závadky s nedostatečnými brzdami a slabými světly, v důsledku čehož potom v mírné zatáčce u km 141 za nádražím v Gašparově pozdě uviděl v jeho směru jedoucí povoz naložený snopy obilí, a když tento povoz předjížděl po pravé straně, narazil do skupiny žen, z kterých M. L. a R. Š. usmrtil, E. F. způsobil otřes mozku středního stupně, zlomeninu čelní kosti, krevní výron v okolí obou očí na čele, zlomeninu osmého žebra vlevo a tržnou ránu na pravém předloktí s dobou léčení spojenou s dobou práceneschopnosti v trvání 12 týdnů, K. N. zranění s dobou léčení a práceneschopnosti 6 týdnů, M. K. zranění, na které se léčila a byla práceneschopná 6 týdnů, a G. B. zranění s dobou léčení spojenou s práceneschopností v trvání 18 dní.

Za uvedený skutek byl obžalovaný odsouzen podle § 224 odst. 2 tr. zák. a § 35 odst. 1 tr. zák. k úhrnnému trestu odnětí svobody v trvání 20 měsíců nepodmíněně s tím, že se pro výkon trestu zařazuje do první nápravně výchovné skupiny.

Podle § 49 odst. 1 tr. zák. mu soud zároveň uložil trest zákazu řízení motorových vozidel na dobu 3 let.

Proti tomuto rozsudku podal ministr národní obrany stížnost pro porušení zákona ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. Vytkl v ní soudu prvního stupně nesprávné právní posouzení skutku, pokud jednání obžalovaného nekvalifikoval podle obžaloby ve smyslu § 224 odst. 3 tr. zák. a pokud vyslovil, že obžalovaný neporušil speciální předpisy o bezpečnosti dopravy, jak to má na mysli ustanovení odst. 3 § 224 tr. zák.

Z podnětu této stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud ČSSR zrušil napadený rozsudek a vojenskému obvodovému soudu přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Vojenský obvodový soud se v odůvodnění rozsudku náležitě nevypořádal se všemi skutkovými okolnostmi, které v hlavním líčení spolehlivě zjistil, a které jsou důležité pro otázku viny podle § 224 odst. 3 tr. zák. Nejvyšší soud ČSSR poukazuje především na technický stav motocyklu obžalovaného, který byl podle znalců nezpůsobilý k jízdě, protože brzdová obložení nožní brzdy, stejně jako mechanické části ruční brzdy byly opotřebovány ze 70 Jestliže při normálním brzdění jevíla nožní brzda známky neúčinnosti a toto opotřebování muselo již trvat 6 - 8 měsíců, o čemž obžalovaný věděl, protože neúčinnost brzd bylo možné zjišťovat při každé jízdě, nelze nijak ospravedlnit, že obžalovaný použil k jízdě motocyklu s takovými technickými vadami.

V tomto směru se měl soud prvního stupně vypořádat i s obhajobou obžalovaného, když tvrdil, že obě brzdy byly v pořádku, a že v kritické době před havárií něco prasklo (mínil tahací zařízení pedálu zadní brzdy).

Poté, co měl obžalovaný možnost se seznámit se znaleckými posudky a zjistit, že tahací zařízení pedálu zadní brzdy bylo v pořádku, doznal dne

5. 12. 1969, že o přední brzdě ví, že slabě brzdí a pokud jde o zadní brzdu, že to bylo „slabší“, když brzdil špičkou boty, jak je to obvyklé. Bylo proto nutné brzdit celým chodidlem tak, že se vždy dala noha dolů se stupačky a tlačil na brzdový pedál. Obžalovaný také připustil, že brzdové obložení mohlo být sedřené. Uvedené okolnosti, s poukazem na znalecké posudky, svědčí tedy o tom, že obžalovaný musel vědět o nedostatečné účinnosti brzd; v důsledku toho je nezbytné považovat jeho původní obhajobu za vyvrácenou, obdobně jako při řešení otázky požití alkoholu před jízdou.

Z hlediska hodnocení technického stavu motocyklu a míry zavinění obžalovaného při dopravní nehodě je významná též otázka osvětlení motocyklu. Svědek B. jako řidič autobusu, jedoucí v kritické době za obžalovaným, uvedl, že motocyklista měl „velmi slabé světlo, skoro jako svíčka“, čehož si všiml již v době, když ho obžalovaný předjížděl. Divil se také „jaká světélka ho chtějí předjíždět“.

Jestliže bylo spolehlivě zjištěno, že obžalovaný jel delší dobu jen na potkávací světla a v kritickém okamžiku zpozoroval povoz na silnici jen na vzdálenost 15 metrů, aniž zahlédl občana Š. L., jdoucího za povozem a vůbec nevěděl o sedmi ženách, které šly ve dvojicích za sebou v protisměru, do nichž pak s motocyklem najel, projevil tím hrubou nekázeň a bezohlednost vůči ostatním účastníkům silničního provozu.

Mimořádně závažným zjištěním v případě obžalovaného je předjíždění povozu vpravo, ke kterému nebylo vůbec žádných důvodů, a které vlastně přivedlo tak závažné následky dopravní nehody. K tomu sám obžalovaný dne 5. 12. 1969 uvedl, že v protisměru nejelo žádné vozidlo, což ví určitě, ovšem nevěděl, proč předjížděl vpravo. V hlavním líčení dne 27. 7. 1970 pak na dotaz řekl, že se to stalo jen proto, že nestačil zabrzdit. Protože i svědci B. a L. potvrdili, že levá strana vozovky byla volná, měl obžalovaný respektovat § 12 vyhlášky č. 80/1966 Sb. a předejet povoz vlevo, jak mu to výslovně citované ustanovení jako řidiči ukládá. Nejvyšší soud ČSSR k uvedenému zaujímá stanovisko, že podstatný vliv na nesprávné rozhodnutí o předjíždění vpravo sehrál kromě ostatních okolností případu i alkohol, protože ve zjištěné podnapilosti nebyl obžalovaný schopen motocykl bezpečně řídit a dopravní situaci vůbec řešit.

Všechny výše uvedené okolnosti je třeba podle přesvědčení Nejvyššího soudu ČSSR hodnotit tak, že představují ve svém souhrnu hrubé porušení vyhlášky č. 80/1966 Sb., zejména v ustanoveních § 3 a § 12.

Rozdíl mezi odst. 2 a odst. 3 § 224 tr. zák. spočívá v tom, že podle odst. 2 stačí, když pachatel poruší důležitou povinnost uloženou mu zákonem, kdežto podle odst. 3 musí jít o hrubé porušení předpisů o bezpečnosti dopravy. Hrubým porušením zmíněných předpisů je úmyslné nebo hrubě nedbalé porušení předpisů majících základní význam pro bezpečnost dopravy nebo více předpisů zajišťujících bezpečnost v dopravě.

Formální naplnění uvedených zákonných znaků podle odst. 3 § 224 tr. zák. však samo o sobě nestačí ještě k tomu, aby pachatel byl pro takový trestný čin uznán vinným. Použití vyšší trestní sazby je totiž podmíněno materiální podstatou konkrétního trestného jednání pachatele, tedy všemi okolnostmi, za kterých byl čin spáchán.

Podmínkou trestní odpovědnosti podle § 224 odst. 3 tr. zák. je proto nejen to, aby pachatel hrubým porušením předpisů o bezpečnosti dopravy způsobil smrt nebo těžkou újmu na zdraví více osobám, ale současně, aby okolnosti, za kterých se tak stalo, podstatně zvyšovaly stupeň nebezpečnosti trestného činu pro společnost ve smyslu § 88 tr. zák.

Proto při posuzování konkrétního činu pachatele je třeba ve vztahu k okolnostem podmiňujícím použití vyšší trestní sazby posuzovat jeho jednání podle kritérií uvedených v § 3 odst. 4 tr. zák.

U obžalovaného je dána především vysoká míra zavinění tím, že řídil motocykl s vědomě vadnými brzdami a slabými světly v silně podnapilém stavu, přičemž v kritickém okamžiku riskantně předjížděl vpravo, aniž věděl o protijdoucích ženách, které jako chodkyně respektovaly § 42 odst. 1 vyhlášky čís. 80/1966 Sb. Bylo-li kromě toho zjištěno, že obžalovaný spáchaným činem usmrtil dvě ženy, nejméně jedné způsobil těžkou újmu na zdraví a ostatním čtyřem újmy na zdraví, pak takové jednání je nutno posoudit podle § 224 odst. 3 tr. zák.